

FÓRUM

JACKOVICS PÉTER, HERBÁK DÓRA ERŐS VÁR – SIKERESEK AZ ÖNKÉNTES MENTŐSZERVEZETEK

2011-ben gyakorlatilag még csak kőhalom állt ott, ahol ma vár áll. Amikor 2011 októberében a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) Szolnokon megtartotta az önkéntes mentőszervezetek első, országos szintű seregszemléjét, a rendezvényre előzetesen 34 mentőszervezet jelezte részvételi szándékát. 2016-ra már több mint ezer önkéntes mentőszervezet, közel 14 ezer fővel vesz részt a katasztrófák elleni, közös munkában.

Önkéntes rendszer – gyorsaság, helyismeret

A különféle természeti és civilizációs, ember által okozott katasztrófák kezelése érdekében a polgári védelmi szakterület folyamatosan fejleszteni kell. A jogszabály szerint a katasztrófaveszély vagy veszélyhelyzetek során jelentkező feladatok ellátására a hivatásos katasztrófavédelmi szervezeten kívül köteles polgári védelmi szervezeteket lehet létrehozni. A katasztrófavédelem döntése értelmében a polgári védelmi szakterület 2012 óta olyan, önkéntességen alapuló rendszer felépítésén dolgozik, amely az ország teljes területén, rendkívül gyorsan reagálva tud beavatkozni katasztrófák esetén a lakosság védelme érdekében. A mentőszervezetek rendszere kiépítésének kezdetén az ország elhúzódó árvíz, rekordmértékű belvíz, valamint egy itthon még soha nem látott ipari – vörösiszap – katasztrófa után állt. Egyértelmű törekvés volt, hogy a katasztrófák minél inkább megelőzhetőek legyenek, hogy a segítség minél gyorsabban érkezzon.

Az önkéntesen szerveződő mentőszervezetek különleges kiképzéssel, speciális technikai eszközökkel és képességekkel bírnak, fő erényük emellett a gyors reagálás és a nagy helyismeret.

Önkéntes mentőszervezet

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény kimondja, hogy az „Önkéntes mentőszervezet: különleges kiképzésű személyi állománnyal rendelkező, speciális technikai eszközökkel felszerelt, katasztrófák és veszélyhelyzetek hatásainak kivédésére, felszámolására, katasztrófavédelmi feladatok ellátására, valamint emberi élet mentésére önkéntesen létrehozott civil szerveződés”.

FELDERÍTÉSRE ALKALMAS DRÓN

Az önkéntes mentőszervezetek bázisának erősítésével és eszköztáruk fejlesztésével egyaránt Magyarország állampolgárai, a lakosság hatékonyabb védelme a cél.

HUNOR és HUSZÁR

Az építkezés alapjaként a már meglévő központi polgári védelmi szervezetek mellett megalakult Magyarország két központi mentőszervezete, a HUNOR Hivatásos Katasztrófavédelmi Mentőszervezet, amelynek munkájában önkéntesek is részt vesznek, valamint az önkéntesekből szerveződött, közepes kutató-mentő csapat, a HUSZÁR Mentőszervezet. A 2012-ben létrejött, mára 210 főt számláló HUNOR Mentőszervezet a hazai katasztrófavédelem elit egysége, Magyarország kormányzati mentőcsapata. Hivatásos nehéz kutató-mentő mentőszervezet, amelynek tagjai speciális mentési képességekkel bírnak, és több esetben küzdöttek már meg az áradó vízzel vagy a rendkívüli időjárás okozta veszélyekkel.

SOKOLDALÚAN FELHASZNÁLHATÓ
A VEZETÉSI DÖNTÉSEKHEZ

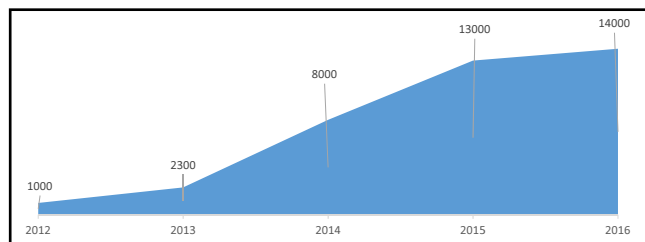
A mentőszervezet tagjai arra esküdtek fel, hogy a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezésben legjobb tudásuk szerint vegyenek részt bárhol a világon, küldetésük során az emberi életet és méltóságot mindenkor tiszteletben tartva a bajba jutottak szolgálatára legyenek, és ettől semmilyen módon el ne téríthessék őket. Ennek megfelelően számos esetben avatkoztak már be az elmúlt években, hóhelyzet, árvíz, romok alóli kutatómentés, nemzetközi segítségnyújtás folyamán is, amikor nyolc ember életét mentették meg. A HUNOR és a HUSZÁR mentőszervezetek egyaránt INSARAG minősítést szereztek, tehát megfelelnek a nemzetközi elvárásoknak, és bevezethetők bárhol a világon.

Hús területi mentőszervezet

A központi szervezeteket követően a területi egységek, Magyarország megyéi és fővárosa állítottak ki önkéntes mentőszervezeteket. E szervezetek megalakításukat követően rendszerbeállító, majd minősítő gyakorlat során bizonyították tudásukat, képességeiket. A 20 mentőszervezet mindegyike minősítést szerzett a BM OKF által 2012 elején kidolgozott, a világon egyedülálló Nemzeti Minősítő Rendszerben, amely garantálja, hogy a katasztrófák elleni védekezésben, a mentésben csak olyan szervezetek vesznek részt, amelyek kellő felkészültséggel bírnak, megfeleltek a feljükk támasztott alapvető szakmai követelményeknek, és együttműködnek a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel. A mentőszervezetek árvízi és vízi mentési képességek szakterületre, alapvető vízkár elhárítási tevékenységre, vezetésirányítás és logisztikai képesség, mentőkutyás szakterületre, bűvár, kötéletechnikai mentő tevékenységre, városi kutató és mentő (USAR), műszaki mentő képességekre szerezhettek minősítést. A mentőszervezetek a helyi, valós veszélyeztetettség figyelembe vételével minősítették magukat a rendszerben.

Járási szervezetek – 178, helyi – 825

Az ország járási rendszere kialakítását követően a mentőcsoportok rendszerének felépítése követte a változásokat. 2014 év végéig az ország összes járásában járási mentőcsoportokat hoztunk létre, szám szerint 178-at, amelyek szintén nemzeti minősítést szereztek. E sziszifuszi munkát folytattuk helyi szinten is, az I. és II. katasztrófavédelmi veszélyeztetettségű településeken. Jelenleg már 825 településen alakultak meg települési önkéntes

AZ ÖNKÉNTES MENTŐSZERVEZETEK
LÉTSZÁMNÖVEKEDÉSE (2012-2016)

JÁRÁSI MENTŐCSOPORTOK PÁLYÁZOTT FELSZERELÉSEI

mentőcsoportok, főként alapvető vízkár elhárítási tevékenység céljából. Létrejöttük abból a szempontból különösen fontos, hogy az adott helyszínen élők képesek a leggyorsabban reagálni a veszélyre, és ők ismerik lakóköznyezetüket a legjobban.

Az önkéntes mentőszervezetek persze nem csupán a megalakulás, rendszerbeállítás, minősítés, majd az 5 évente esedékes és kötelező újraminősítés fázisaiban, valamint a szinten tartó gyakorlatok és felkészítések sorában vettek részt. Létrejöttük és szükségességük 2012 óta számtalan alkalommal bebizonyosodott: a rendszer kiegészíti a hivatásos katasztrófavédelmi erők munkáját, valamint elősegíti a lakosság önkéntes szerepvállalását a katasztrófák elleni védekezés terén. Az elmúlt 3 évben megközelítőleg 360 – ebből az idei évben eddig több mint 50 – esetben avatkoztak be, úgy mint árvíz, viharkárok elhárítása, a Balaton áradása, esőzések miatti védekezés, kutató-mentés, vízből mentés és egyéb, speciális feladatok végrehajtása során.

Hatékony védelem

Az önkéntesek létszámának növelésével és technikai felszereltségük fejlesztésével egyaránt a lakosság hatékonyabb védelme a cél. A lakosságban szükséges megerősíteni az önvédelmi képességre való igényt, e rendszer pedig lehetőséget ad az állampolgárnak a személyes közreműködésre. Az önkéntesség megítélése, társadalmi megbecsültsége egyértelműen pozitív, tagjai között igazi, hétköznapi hősök találhatók, a rendszer a társadalmi biztonság civil pillére lehet.

Technikai fejlesztés

Ehhez azonban nem csupán lelkes és felkészült emberi erőforrásra van szükség: a védekezési és mentési feladatok a modern kor kihívásainak megfelelő technikai eszközöket és védőruházatot kívánnak meg. A mentésben résztvevők egyéni képességei mellett speciális eszközökre, felszerelésre is szükség van ahhoz, hogy tevékenységüket eredményes folytathassák. Jó példa erre az a történet, ami idén szeptemberben, Somogy megyében történt,

TÁVIRÁNYÍTÁSÚ KAMERA

ALKALMAZZÁK A FELSZERELÉSEKET – ÉLETMENTÉS
ALPINTECHNIKÁVAL

ahol eltűnt egy asszony, akit már 5 napja kerestek, eredménytelenül. A Somogy Mentőcsoporthoz tagjai az elsajátított INSARAG irányelvek felhasználásával, a kutatási feladat szakszerű végrehajtásával, valamint légi felderítés segítségével a helyszínre érkezés után 1 órán belül megtalálták az eltűnt, idősebb hölgyet, aki még életben volt.

Ezért 2015-ben 100 millió Ft értékben írt ki pályázatot a BM OKF önkéntes mentőszervezetek részére, a katasztrófák elleni védekezésben részt vevő szervezetek felkészültsége, alkalmazhatóságuk növelése, egységes megjelenésük, valamint a katasztrófavédelmi szervezetekkel való hatékony együttműködés érdekében.

A mentőcsoporthoz fontos technikai eszközöket: drónt, quadot, mentőcsónakot, sőt nagy teljesítményű áramfejlesztőt is elnyertek a pályázat során, emellett a szervezetek csapatszállító gépjárműhöz, utánfutóhoz, üzemanyag-támogatáshoz szivattyúhoz, láncfűrészhez, keresőlámpához vagy elsősegélynyújtó felszereléshez és más technikai eszközökhöz juthattak, amelyek kiemelten növelik lehetőségeiket a mentési tevékenységre, egyben a magyar állampolgárok biztonságát is. A pályázat emellett teret adott az egyéni biztonságra is, a szervezetek tagjai védőeszközökhöz és védőruhához juthattak, amely nemcsak a mentőcsoporthoz tagjainak biztonságát, de egységes megjelenésüket is szolgálja.

BÉKÉS MEGYEI SZÖVETSÉG

Pályázat 2016

A sikeres pályázatot a tapasztaltak alapján továbbfejlesztettünk, és 2016-ban öt kategóriában hirdetjük meg:

1. technikai eszköz és gépjármű,
2. védőeszköz, védőruha,
3. működési költség,
4. oktatás, vizsgáztatás és
5. építési beruházás tervezése finanszírozható az elnyert összegből.

Míndez pontosan illeszkedik a polgári védelmi szakterület 2016. évi, kiemelt célkitűzéséhez, amely az önkéntesek további bevonása a katasztrófák elleni védekezésbe, művelési alkalmazásuk fejlesztése, az önkéntes mentőszervezetek rendszere, képzési és technikai feltételeik következetes, összehangolt fejlesztése. Az önkéntes mentőszervezetek beavatkozásának hatékonysága és eredményessége felszereltségükkel arányosan növekszik.

Hónapról hónapra egyre több önkéntes dolgozik a katasztrófavédelem rendszerében, és szerzi meg a nemzeti minősítő rendszer keretein belül minősítését ahhoz, hogy az országban bekövetkezett események felszámolásában hatékonyan beavatkozhasson, segíteni tudja szűkebb és tágabb lakókörnyezetét. Növelik otthonuk, településük, járásuk, megyéjük – mindannyiunk biztonságát. Az önkéntesség nem csupán európai szintű igény, de az állampolgár legjobb lehetősége arra, hogy saját indíttatásának megfelelően részese lehessen az életét, környezetét, értékeit veszélyeztető hatások elleni, közös munkának.

Jackovics Péter t. ezredes, főosztályvezető
Herbák Dóra t. százados
BM OKF, Országos Polgári Védelmi Főfelügyelőség
Veszélyhelyzet-kezelési Főosztály

Fotó: Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság